

ingediend op **1595** (2022-2023) – Nr. 1
27 februari 2023 (2022-2023)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Maaïke De Vreese

over de stand van zaken
van de pijler Maatschappelijke Oriëntatie

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maaïke De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Tom Ongena, Bart Tommelein;

Staf Aerts, An Moerenhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;

Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Toelichting door Jo De Ro.....	4
1.	Cijfers over maatschappelijke oriëntatie	4
1.1.	Van prognose naar duurtijden	4
1.2.	Stand van zaken van de lopende trajecten	4
1.3.	Stand van zaken van de duurtijden	5
1.4.	Symbolische drempel	5
1.5.	Evoluties.....	5
1.6.	Conclusies.....	7
2.	Digitalisering van MO	7
2.1.	Gestandaardiseerde test MO.....	7
2.2.	Modules online leren in MO.....	8
2.3.	Chromebooks	8
3.	NT2.....	8
3.1.	Context	8
3.2.	Cijfers NT2-gesprekken	8
4.	Aanbod Oekraïne	9
4.1.	Context	9
4.2.	Cijfers	9
II.	Toelichting door minister Bart Somers	10
III.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	11
1.	Tussenkoms van Maaïke De Vreese	11
2.	Tussenkoms van Tom Ongena	12
3.	Tussenkoms van Yves Buysse	13
IV.	Antwoorden van de genodigden	13
1.	Antwoorden van Jo De Ro	13
2.	Antwoorden van minister Bart Somers.....	16
	Gebruikte afkortingen	18
	Bijlage: zie de dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 14 februari 2023 een gedachtewisseling over de stand van zaken van de pijler Maatschappelijke Oriëntatie. Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen en Jo De Ro, algemeen directeur Agentschap Integratie en Inburgering.

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door Jo De Ro

1. Cijfers over maatschappelijke oriëntatie

1.1. Van prognose naar duurtijden

Jo De Ro zegt dat ook 2022 geen jaar was met een normale werking, onder andere door de oorlog in Oekraïne. Dat geldt niet alleen voor het Agentschap Integratie en Inburgering, maar ook voor Atlas Antwerpen, IN-Gent en het Huis van het Nederlands Brussel.

In 2019 en 2020 werd het tekort aan cursusplaatsen voor maatschappelijke oriëntatie berekend aan de hand van prognoses. Er was toen een onvolledig zicht op de statussen en de duurtijden van alle lopende inburgeringscontracten. Die werden ondertussen in beeld gebracht. In 2020 ontwikkelde AgII samen met het Agentschap Binnenlands Bestuur, Atlas Antwerpen en IN-Gent een query voor de berekening van de duurtijden op basis van een gemeenschappelijke definitie en kwam men tot drie categorieën. De eerste groep zijn zij die na het ondertekenen van een contract minder dan drie maanden wachten op de start van een cursus MO. De Vlaamse Regering maakte duidelijk dat dat de streeftermijn moet zijn om zo de mensen die nieuw aankomen in Vlaanderen, de kans te geven op een duurzaam verblijf in synergie met hun omgeving. De tweede groep gaat om mensen die tussen de drie en de zes maanden moeten wachten. Er zijn altijd aanvaardbare redenen waarom iemand niet binnen de drie maanden kan starten. Ten derde is er de groep die langer dan zes maanden moet wachten. Die termijn is onaanvaardbaar.

1.2. Stand van zaken van de lopende trajecten

Op 6 januari 2023 waren er 23.333 lopende inburgeringstrajecten. Die gaan niet alleen over mensen die in 2022 een contract ondertekenden, maar ook over mensen van wie het inburgeringstraject loopt en nog niet volledig is afgerond. Sommige mensen leren trager en het kan soms jaren duren voor iemand voldoende Nederlands beheerst. Daarom is het aantal lopende inburgeringstraject groter dan het aantal eerste inburgeringscontracten in 2022.

In 77 procent van alle lopende inburgeringstrajecten is de cursus MO afgerond. 12 procent is ingeschreven en wacht op de start van de cursus MO. 5 procent is niet ingeschreven en wacht op een passend aanbod. 2 procent is niet beschikbaar op basis van decretaal bepaalde en erkende redenen zoals ziekte. Tot slot is 4 procent in behandeling of onbepaald. Dat kan voorkomen bij inburgeraars die een vrijstellingstoets willen afleggen, die afhaken voorafgaand aan of tijdens de cursus MO, of die verhuizen. Dat percentage ligt iets hoger dan vorig jaar omdat de inburgeraars die wachten op een test MO in die groep zijn opgenomen, terwijl die groep vorig jaar niet bestond, want er was toen nog geen test MO. In totaal is 89 procent ingeschreven voor de cursus MO, gestart met de cursus of heeft de cursus afgerond. Voor 2021 bedroeg dat 90 procent.

1.3. Stand van zaken van de duurtijden

Op slide 7 worden de cijfers vergeleken tussen 6 januari 2023 en 5 januari 2022. Op 6 januari 2023 zijn er 2017 ingeschreven personen die minder dan drie maanden wachten op de start van de cursus MO, 388 ingeschrevenen wachten tussen de drie en de zes maanden en 423 langer dan zes maanden. Die laatste groep is meer dan gehalveerd in vergelijking met eind 2021.

Op 6 januari 2023 zijn 1076 inburgeraars niet ingeschreven en wachtend op een passend aanbod MO. Daarvan wachten 289 personen minder dan drie maanden, 217 tussen de drie en de zes maanden en 570 langer dan zes maanden. Die laatste groep kan niet binnen een redelijke termijn starten en voor hen had AgII in een aanbod moeten voorzien. Toch is ook die groep gedaald ten opzichte van dezelfde periode van het jaar daarvoor, namelijk van 723 naar 570. Minder of niet digitaal vaardig zijn is een van de belangrijkste factoren binnen die groep. Dat neemt ook toe in combinatie met de duurtijd voor het wachten op een passend aanbod. Het lesmoment, de taal en volzette cursussen zijn ook belangrijke redenen waarom mensen geen passend aanbod hebben.

1.4. Symbolische drempel

Tijdens de gedachtewisseling in deze commissie op 18 januari 2022 legde minister Bart Somers de symbolische drempel voor het aantal mensen dat na ondertekening van een contract langer dan zes maanden moet wachten op de start van de lessen of een inschrijving in de cursus MO, op minder dan 1000. Momenteel gaat het om 993 mensen. Een absoluut nulpunt is bij geen enkele dienstverlening haalbaar.

De spreker geeft ter verduidelijking mee dat het AgII vorig jaar op 18 januari 2022 te gast was in de commissie. De laatst beschikbare cijfers waren toen die van 6 december 2021. Aangezien de gedachtewisseling nu een maand later valt, zijn de laatst beschikbare cijfers die van het volledige jaar 2022. Daarom vergelijkt men nu de cijfers van 6 januari 2023 met die van 5 januari 2022. Dat verschil zorgt zeker niet voor een gunstiger cijfer want als men de cijfers met december 2022 vergelijkt, dan stond het aantal wachtenden langer dan zes maanden, op 899. Vorig jaar was er een daling tussen december 2021 en december 2022 van 1584 naar 899 personen. Met die vergelijking is er een daling van 1652 naar 993 personen. Beide cijfers zitten onder de drempel van 1000 personen.

1.5. Evoluties

De jaarcijfers voor mensen zonder passend aanbod is geëvolueerd van 2592 in 2020 naar 1076 in 2022. Wat betreft de duurtijden valt op dat het aandeel van inburgeraars die binnen de drie maanden na de ondertekening van het inburgeringscontract kunnen starten met een cursus MO, in vergelijking met 2019 is verdubbeld. Het aandeel van inburgeraars die drie tot zes maanden moeten wachten, daalde licht, maar de scherpste daling doet zich voor bij de groep die langer dan zes maanden moest wachten. Die groep is meer dan gehalveerd.

Als de verhouding tussen de contracten, de plaatsen en de deelnemers over de voorbije vier jaren wordt bekeken, dan valt het verschil tussen het aantal cursusplaatsen en deelnemers in 2022 op. Toen was 21 procent van de plaatsen niet ingenomen. Dat komt door een combinatie van verschillende factoren. Er wordt rekening gehouden met scenarioplanningen. Op voorhand is niet geweten wie er naar Vlaanderen komt, uit welk land men komt, welke taal men spreekt en hoe snel men leert. Op basis van historische data wordt geprobeerd om dat mee te nemen in scenarioplanningen. Zo worden de cursussen zes maanden op voorhand gepland. Die planning is erg complex en moet rekening houden met enkele uitdagingen. De eerste uitdaging is het moment waarop iemand les kan volgen. NT2 en

werk spelen daarbij een belangrijke rol, maar ook andere factoren zoals kinderopvang spelen mee. Ten tweede is er de leslocatie. Dat is van belang voor personen die niet digitaal vaardig zijn. Als meer mensen de lessen digitaal volgen, wordt de groep cursisten die fysieke lessen volgt kleiner, wat de organisatie van de lessen waarop voldoende cursisten aanwezig kunnen zijn moeilijk maakt. Ten derde wordt de cursus MO in meer dan dertig talen gegeven.

Verder is er een daling van het aantal eerste inburgeringscontracten in Vlaanderen en Brussel. In Brussel hangt dat nauw samen met de detectie van verplichte inburgeraars. De verplichting tot inburgering ging in Brussel in voege op 1 juni 2022. Er is rekening gehouden met een grotere doorstroom van verplichte inburgeraars, maar die kwam er niet. Daarom staken de vijf Vlaamse regio's in het derde en het vierde kwartaal een tandje bij in het werven van rechthebbende inburgeraars. Daarnaast zijn asielzoekers door het nieuwe Inburgeringsdecreet pas een doelgroep voor inburgering op het moment van erkenning en niet langer van bij hun aankomst. Dat had een vertragend effect. Er is een daling van duizend eerste contracten tegenover het aantal contracten met asielzoekers in 2021 en er zijn vijfhonderd contracten meer met erkende vluchtelingen. Dat zorgde voor een nettoverlies van vijfhonderd eerste contracten in 2022.

De combinatie van de nieuwe regelgeving met de oorlog in Oekraïne had ook een effect. In de maanden maart en april van 2022 was er de grootste daling van het aantal eerste inburgeringscontracten. De trajectbegeleiders moesten zich een nieuwe werkwijze eigen maken en staken een tandje bij om de Oekraïne-crisis op te vangen voor er extra personeel kon worden aangeworven. Vanaf mei 2022 was er een herstel en tegen het einde van 2022 is er een stijging van het aantal inburgeringscontracten in vergelijking met 2021. In 2022 toonde AgII opnieuw zijn veerkracht. De personeelsleden pasten zich snel aan de wijzigende wetgeving en de mondiale uitdagingen aan.

Er werden ook meer cursussen georganiseerd voor kleinere groepen om zo cursisten binnen de drie maanden te laten starten met een cursus MO. Vroeger kon er worden geput uit de wachtlijst die moest worden weggewerkt. Nu moet er kort op de bal worden gespeeld.

De bijkomende vertalingen van en de audio-ondersteuning bij de vrijstellingstest MO zorgden ook voor het lagere aantal deelnemers dan het aantal eerste contracten.

Op slide 13 van de presentatie wordt de verhouding weergegeven tussen het aantal eerste inburgeringscontracten en het aantal starters in de cursus MO. Starters zijn inburgeraars die een eerste keer instappen in een cursus MO. Dat aantal ligt op 12.745. In de groep deelnemers zitten ook inburgeraars die voor een tweede of derde keer instappen in een cursus MO. Er is een daling van het aantal starters ten opzichte van 2021. Om te kunnen voldoen aan de vraag naar cursussen MO wordt gestreefd naar het bereiken van een evenwicht tussen de eerste contracten, starters in MO en geslaagden voor de vrijstellingstoets MO.

In 2022 slaagden 2691 personen voor de vrijstellingstest MO. Het aanbod dekt globaal ruim de vraag. Het aantal eerste inburgeringscontracten bedroeg 14.524, het aantal starters MO 12.745 en het aantal geslaagden voor de vrijstellingstest 2691.

In maart 2022 werd de nieuwe vrijstellingstoets ingevoerd. Daardoor bevatten de cijfers met betrekking tot 2022 de resultaten van twee soorten vrijstellingstoetsen, namelijk de oude versie zoals gebruikt van januari tot en met februari en de nieuwe versie die werd gebruikt van maart tot en met december. Die toets is dezelfde als de MO-toets. Het gaat om identiek dezelfde gestandaardiseerde tests. Alleen het

moment waarop de inburgeraar de test aflegt is verschillend. De sterke stijging is te verklaren door het verbeteren van de toegankelijkheid. Men ging van 4 naar 25 talen, er is audio-ondersteuning en de test is laagdrempelig, waardoor ook wie niet digitaal vaardig is de test kan afleggen.

1.6. Conclusies

Bij de lopende inburgeringscontracten op de peildatum van 6 januari 2023 blijkt dat 89 procent van de inburgeraars ingeschreven is voor de cursus MO, gestart is met de cursus of de cursus heeft afgrond. 4 procent kon niet starten binnen een redelijke termijn, waarvan 2 procent niet is ingeschreven. Daarnaast kon 64 procent van de mensen (die tot en met 30 juni 2022 een contract tekenden) binnen de drie maanden starten met een cursus MO.

2. Digitalisering van MO

2.1. Gestandaardiseerde test MO

De gestandaardiseerde test MO trad in voege voor alle inburgeraars die vanaf 1 maart 2022 een inburgeringscontract ondertekenden. Zij zijn verplicht om de MO-test af te leggen. Bij het slagen bewijst men de doelstellingen van MO te hebben behaald. Vanaf juni 2022 konden cursisten terecht in een van de acht testcentra. De test bestaat uit 41 meerkeuzevragen die worden gehaald uit een databank met 300 vragen. Er zijn 'sokkelvragen' over waarden en normen zoals de gelijkheid tussen mannen en vrouwen en 'gewone vragen' over huisvesting en openbaar vervoer. De test wordt uitgebracht in 25 talen. Voor niet- of laaggealfabetiseerde inburgeraars wordt in een voorleesfunctie voorzien.

Tot op vandaag is een cursist geslaagd als die minstens 50 procent van de sokkelvragen juist beantwoordt en minstens 50 procent behaalt op het totaal.

De implementatie van de test en de uitbouw van de testcentra waren in 2022 een grote operatie voor de agentschappen. Er is nood aan een gestandaardiseerde testomgeving met een snelle en stabiele internetverbinding, lokalen waar er geconcentreerd kan worden gewerkt, dezelfde begeleiding en ondersteuning en materialen die beantwoorden aan de technische specificaties. In 2023 verwacht men ongeveer 16.500 testafnames via AgII.

In de periode van juni tot en met december 2022 legden in Vlaanderen 5664 cursisten de test af. Daarvan slaagden 5428 cursisten. In het werkingsgebied van AgII legden 3804 cursisten de test af en slaagden er 3603. Daaruit blijkt dat het slaagpercentage eerder hoog ligt, namelijk op 95 procent. Uit de bevraging van de cursisten na het afleggen van de test blijkt dat 89 procent tevreden tot zeer tevreden is over de manier waarop de test werd afgenomen, en 93 procent geeft aan dat de cursus MO een goede tot zeer goede voorbereiding is op de test en dat de test ook toegankelijk is voor wie niet digitaal vaardig of gealfabetiseerd is. Het slaagpercentage ligt iets lager bij het alfaprofiel, al bedraagt dat nog altijd 90 procent, mee dankzij de audio-ondersteuning.

Naast de gestandaardiseerde test wordt ook gebruikgemaakt van de procesevaluatie door de leerkracht MO. Zo wordt vanaf 1 maart 2023 uitvoering gegeven aan dat deel van het Inburgeringsdecreet. De resultaten van de gestandaardiseerde test en de procesevaluatie worden gecombineerd tot een totaalresultaat. Het totaal van de procesevaluatie telt voor 40 procent mee voor het eindresultaat. De gestandaardiseerde test MO telt voor 60 procent mee. Om te slagen voor de test MO dient de inburgeraar minstens te slagen voor de gestandaardiseerde test. Tijdens de procesevaluatie beoordeelt de leerkracht de kernvaardigheden die onmogelijk

in een gestandaardiseerde test kunnen worden getest omdat daar wordt gewerkt met meerkeuzevragen.

2.2. Modules online leren in MO

Samen met Atlas Antwerpen, IN-Gent en het Centrum voor Taalonderwijs van de KU Leuven investeerde AgII met Europese subsidies in de ontwikkeling van modules voor online MO-lessen. Er werden vijftig online modules ontwikkeld, over gezin en relaties, onderwijs voor kinderen enzovoort. Die zijn al beschikbaar in een aantal talen, maar dat aanbod wordt uitgebreid naar 25 talen. Het gaat om een visueel gevarieerde en aantrekkelijke inhoud inclusief oefeningen. De modules zijn terug te vinden op een online leerplatform, namelijk Google Workspace, waarmee alle leerkrachten van de drie agentschappen sinds 1 juli 2022 werken. Het bevat een dashboard voor leerkrachten met 'learning analytics'. Zo kunnen leerkrachten de cursisten op individuele basis modules aanreiken waarin ze kunnen oefenen, zien ze hoever een cursist staat in een bepaalde module en hoe cursisten antwoorden op meningsvragen waardoor dat klassikaal kan worden behandeld. Die leerresultaten vormen de basis voor de evaluatie door de leerkracht, naast de gestandaardiseerde test.

2.3. Chromebooks

Met middelen van de Vlaamse Regering en AgII werd tijdens de coronacrisis een aantal chromebooks aangekocht. Die blijven in gebruik. In 2022, met de digitale mogelijkheid om de test MO en de vrijstellingstest af te leggen, werden de chromebooks ook ingezet in de testcentra.

3. NT2

3.1. Context

De spreker merkt op dat mensen vaak denken dat AgII alleen werkt met inburgeraars, maar AgII heeft veel meer klanten dan alleen de inburgeraars. Voor NT2 was 2022 een recordjaar. Nooit eerder werden zoveel mensen via AgII toegeleid naar een cursus NT2. Die verhoogde instroom is deels te verklaren door de oorlog in Oekraïne. Maar zelfs zonder die extra instroom worden vlot de aantallen van voor de coronacrisis gehaald, terwijl de vraag toen ook al heel hoog lag. In tegenstelling tot het cliché is de bereidheid van anderstaligen om Nederlands te leren in Vlaanderen en Brussel zeer groot.

Alle mensen die in Vlaanderen en Brussel Nederlands willen leren, komen langs bij de agentschappen Integratie en Inburgering of bij het Huis van het Nederlands Brussel. De agentschappen en het Huis van het Nederlands Brussel zorgen voor de intake waarbij informatie wordt gegeven over Nederlands leren, het leerprofiel van de klant wordt bepaald, eventueel screeningstests worden afgenomen en wordt doorverwezen naar het meest passende aanbod om Nederlands te leren bij de CVO's, de UTC's en de Ligo's.

3.2. Cijfers NT2-gesprekken

In 2022 werden in het werkingsgebied van AgII exclusief Brussel (wat daar staat het Huis van het Nederlands Brussel in voor de intake voor NT2) 47.523 unieke personen verder geholpen via een NT2-gesprek, waarvan er slechts 12.605 bij AgII terechtkwamen via inburgering. Alle anderen, meer dan 35.000, komen vrijwillig langs om Nederlands te leren en passend te worden doorverwezen. Voor heel Vlaanderen en Brussel komt dat cijfer op 85.887 unieke personen. Slechts 25 procent is verplicht via inburgering. De clichés dat men geen Nederlands wil leren en alleen Nederlands leert als men wordt verplicht, kloppen niet. Het is ook de

opdracht van AgII en de hele sector om dat beeld mee te helpen bijstellen. De spreker roept op om niet te snel over te schakelen naar een andere taal als men een anderstalige te woord staat. Praat trager en duidelijker en geef vertrouwen aan de mensen. Het informeel leren wordt via de vierde pijler georganiseerd. Samen met veel lokale partners wordt ingezet op het creëren van oefenkansen Nederlands.

4. Aanbod Oekraïne

4.1. Context

Vanaf maart 2022 veroorzaakte de oorlog in Oekraïne een grote humanitaire crisis. Het grote aantal tijdelijk beschermden bracht heel wat uitdagingen met zich mee. In die crisis had het federale niveau een beperkte opdracht en waren het vooral de gewesten en gemeenschappen die grote inspanningen leverden. Van meet af aan werd gekozen voor het uitwerken van een reeks van maatregelen om te voldoen aan de eerste crisisopvang en begeleiding. Men wilde heel snel vooruitgaan. Al tijdens de krokusvakantie in 2022 legden AgII, ABB, de VVSG en minister Bart Somers aan gemeenten uit wat de eventuele impact zou zijn van het activeren van het statuut tijdelijk ontheemden.

De crisis verschilt van andere crisissen op het vlak van statuut, van aantallen, van snelheid van aankomst en van profielen van de vluchtelingen. De groep bestond grotendeels uit minderjarigen en vrouwen. De agentschappen schakelden een versnelling hoger. Tijdens de eerste maanden kwam het extra werk op de schouders van het bestaande personeel. Nadien werden met middelen vanuit de Vlaamse overheid extra medewerkers aangeworven en opgeleid die een gespecialiseerd team vormden. Er werd geopteerd voor een snelle instap op maat van grote groepen tijdelijk beschermden met daarnaast een toeleiding naar NT2, onderwijs en werk. Het doel was om een snel en laagdrempelig alternatief aanbod uit te bouwen voor ontheemden, zodat zij zelf aan de slag konden gaan met essentiële informatie. AgII trok lessen uit het verleden. Dankzij die aanpak was er amper hinder voor de reguliere werking en werden lange wachtlijsten vermeden.

4.2. Cijfers

Op Belgisch niveau werden 63.209 tijdelijkebeschermingscertificaten uitgereikt. In Vlaanderen werden 30.976 Oekraïense tijdelijk beschermden ingeschreven in het Rijksregister. Het gaat om 21.075 meerderjarigen waarvan ongeveer 14.000 in het werkingsgebied van AgII wonen.

Voor het voortraject inburgering organiseerden de agentschappen online infosessies. Die bedroegen bij AgII achttien uur en bestond uit een infosessie 'Welkom in Vlaanderen' van zes uur en enkele verdiepende sessies over 'Werken in Vlaanderen', 'Wonen in Vlaanderen', 'Mijn verblijfssituatie' en 'Gezin en opvoeding', telkens van drie uur. In 2022 waren er in Vlaanderen 8373 personen ingeschreven, waarvan 3965 bij AgII. Daarnaast werd gezorgd voor individuele intake en begeleiding. Men voorzag gemiddeld negen uur begeleiding per persoon. Het ging om 7813 personen in Vlaanderen, waarvan er 5841 bij AgII langskwamen. Verder werden in Vlaanderen 13.115 personen toegeleid naar het aanbod NT2. Bij AgII ging het om 9211 personen.

Daarnaast verwezen de trajectbegeleiders Oekraïne gericht door naar Werk, Onderwijs, Wonen en Welzijn. Die beleidsdomeinen zorgen ook voor een terugkoppeling naar AgII. Voor NT2 is er samen met het Departement Onderwijs een specifiek aanbod ontwikkeld. Maar heel wat Oekraïners konden in de reguliere cursussen NT2 terecht.

De taalondersteuning gebeurt door sociaal tolken, vertalers en crisistolken. Die dienstverlening was tijdelijk gratis voor mensen op de vlucht uit Oekraïne. De Vlaamse Regering voorzag daar de nodige middelen voor. In 2022 werden er voor vier talen (Oekraïens, Pools, Roemeens en Russisch) 5497 tolkaanvragen gedaan in Vlaanderen. Voor AgII ging dat over 4479 tolkaanvragen. Er werden ongeveer 400.000 woorden vertaald die dienden voor instructies voor folders en brochures.

De dienst vreemdelingenrecht en internationaal familierecht deed binnen AgII aan juridische dienstverlening. Daar liepen 1045 vragen voor juridische ondersteuning binnen. Die vragen werden niet alleen gesteld door gemeenten of ngo's, maar ook door federale en Vlaamse diensten. AgII beschikt over specialisten op het vlak van vreemdelingenrecht en internationaal familierecht.

De crisisapp die werd ontwikkeld tijdens de coronacrisis werd snel gerecycleerd tot een crisisapp om mensen snel op weg te helpen in het Oekraïens, waarbij alle informatie op smartphoneformaat aan de Oekraïners ter beschikking werd gesteld. In samenwerking met Welzijn werd een brochure over psychisch welzijn voor mensen die uit traumatische omstandigheden komen opgemaakt, zodat onder andere opvanggezinnen die signalen kunnen herkennen en mensen naar de gepaste opvang kunnen worden doorverwezen.

II. Toelichting door minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* richt een dankwoord tot alle medewerkers van AgII. Ze hebben een moeilijke opdracht die ze moeten uitoefenen in een continu wijzigend landschap. De inspanningen, het engagement en het voluntarisme zijn hartverwarmend.

Daarnaast bedankt de minister de vijf aanwezige parlementsleden. Er wordt veel gesproken over hoe mensen kunnen worden ingepast in de samenleving en daar verschillen de meningen over, wat zo hoort in een democratie. De minister betreurt echter dat een aantal fracties die heel kritische standpunten innemen, niet aanwezig zijn tijdens deze gedachtewisseling over een belangrijk maatschappelijk thema.

Men moet genuanceerd blijven kijken naar nieuwkomers in Vlaanderen. Dat 75 procent van de mensen op vrijwillige basis Nederlands leert, is een krachtig en positief signaal. Zij doen dat zonder dat het hen wordt opgelegd. Datzelfde geldt voor MO. De helft van de mensen die MO-lessen volgt, doet dat ook op vrijwillige basis omdat ze daarin een hefboom zien om de inpassing in de Vlaamse samenleving te versterken.

De minister is niet ongerust over het feit dat veel mensen slagen voor de gecentraliseerde test MO, en hoopt dat het slaagpercentage in de toekomst hoog blijft. Het is niet de bedoeling om een test te maken waarvoor weinigen slagen. Er moeten voldoende kennis, vaardigheden en inzichten worden overgedragen zodat een persoon zich beter kan inpassen in de samenleving, wat ten goede komt aan de maatschappelijke cohesie. Daarom wordt het niveau van de tests vanaf 1 maart 2023 opgetrokken. De test bestaat uit eenenveertig vragen, elf vragen over fundamentele waarden en principes waarop de samenleving is gestoeld en dertig eerder praktische vragen. Vanaf dan moet men minstens negen van de elf vragen over fundamentele waarden en principes correct beantwoorden om te kunnen slagen. Daarnaast wordt de lat ook hoger gelegd bij de vrijstellingstests, hoger dan bij de MO-test. Wie daaraan deelneemt, mist de dialoog met de leerkracht en wordt niet getoetst door die leerkracht. Doorheen de zestig lesuren doet men meer kennis en ervaring op. De vrijstellingstest moet worden behouden zodat wie de kennis al heeft niet onnodig MO-lessen volgt. Zij zullen wel de drie andere stappen doorlopen, namelijk de inschrijving bij de VDAB, het mee instappen in het buddysysteem

en het volgen van een cursus Nederlands. Momenteel is er overleg met AgII om te kijken hoe dat kan worden ingevoerd.

III. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

1. Tussenkomst van Maaïke De Vreese

Maaïke De Vreese bevestigt dat door de Oekraïncrisis heel wat tijdelijk ontheemden naar Vlaanderen kwamen. Dat zorgde voor grote uitdagingen op het vlak van het aanbieden van een inburgeringscursus, het leren van de taal, het toeleiden naar werk enzovoort. Toch pakte AgII dat prima aan.

De spreker is ook teleurgesteld in het feit dat bepaalde politieke fracties niet aanwezig zijn tijdens de gedachtewisseling over een belangrijk thema, namelijk over de inhoud van het inburgeringsbeleid. Daarnaast is de spreker teleurgesteld in de minister omdat hij de nieuwe focus van de tests al had meegedeeld aan de pers voor die in het Vlaams Parlement ter sprake te brengen. Zo wordt er geen weerslag gegeven van het volledige debat in de pers. Nochtans staat de minister ervoor bekend het Vlaams Parlement naar waarde te schatten.

Het is een goede zaak dat het thema regelmatig wordt besproken in de commissie en dat er transparantie wordt gegeven over de cijfers. Jammer genoeg werd de informatie heel laattijdig aangereikt, wat de voorbereiding op de gedachtewisseling bemoeilijkt.

MO is een van de kerntaken van AgII en de stedelijke agentschappen. Dat vormt de prioriteit in het inburgeringsbeleid. Twintig jaar geleden werd er gestart met een inburgeringsbeleid. Het valt de spreker op dat de slaagcijfers voor de MO-test heel hoog liggen. Die lat moet inderdaad hoger worden gelegd. Maar de lat voor de minister moet ook omhoog wat betreft de wachtlijsten voor MO. Die moeten verder worden weggewerkt. De digitalisering is een grote stap vooruit. Ook kan er verder worden geprofessionaliseerd in het lessenpakket van een MO-cursus. Het leerplatform is een heel belangrijk instrument. En men mag via de verschillende contacttalen verwachten dat de opleiding uniform wordt gegeven zodat de deelnemers dezelfde kansen krijgen als ze de test afleggen.

De cijfers blijken te stagneren. Er zijn nog altijd ongeveer duizend mensen die na de ondertekening van een inburgeringscontract niet binnen de zes maanden een passend aanbod krijgen. De spreker verwachtte dat AgII zou landen onder achthonderd personen. Er vallen hier nog winsten te boeken. De nieuwkomers moeten zo snel mogelijk worden begeleid naar het traject. Die doorlooptijd moet een prioriteit zijn van AgII. Als vandaag bijna 20 procent van de inburgeraars langer dan zes maanden moet wachten op een passend aanbod, dan is men er nog niet. Volgens de spreker moet er worden gestreefd naar een volledige wegwerking van dat cijfer. Daarvoor is er een duidelijk zicht nodig op de profielen van de mensen die tot die groep behoren, zodat een streefdoel kan worden gedefinieerd.

De instroom van nieuwkomers is gestegen, waaronder de Oekraïners. Er werden voldoende cursusplaatsen gecreëerd. Toch stelt de spreker vast dat het aantal inburgeringscontracten daalt. Idealiter stijgt het aantal inburgeringscontracten bij een hogere instroom van nieuwkomers. Hoe zal AgII dat remediëren?

De kwaliteit van de lessen MO is heel belangrijk. Dat lessenpakket kan interessant zijn voor het brede publiek. De spreker denkt daarbij aan mensen die in een budjetraject stappen, zodat ook zij de juiste informatie kunnen geven aan de mensen die ze begeleiden. Zal het lessenpakket worden opengesteld? Kunnen de

commissieleden een demonstratie krijgen van het leerplatform en inzage krijgen in het lessenpakket?

Welke exacte ambities werden er gesteld en hoe staat men er vandaag voor in het behalen van die ambities? Heeft men al die ambities exact opgenomen in de presentatie? Volgen er nog nieuwe zaken waarnaar zal worden gestreefd? Welke bijkomende acties zal AgII nemen om een daling van het gebrek aan passend aanbod voort te zetten, alsook de acties om de doorlooptijd verder terug te dringen? Op welke manier wordt het online leerplatform aangeboden aan MO-leerkrachten? In hoeveel talen is het beschikbaar en controleert men de correcte werking en het gebruik ervan door de MO-leerkrachten? Wordt dat samen met de MO-leerkrachten geëvalueerd? Hoe evalueren de leerkrachten dat platform? Bestaat er een draaiboek of een opleiding voor nieuwe leerkrachten? Is het beschikbaar voor particuliere gebruikers?

Door de digitalisering kunnen al trajecten worden aangeboden aan mensen die binnen afzienbare tijd naar België zullen komen. De minister startte daarover enkele proefprojecten op. Dat is van belang omdat er een wachttijd is. De moeilijkheden in de planning van NT2-lessen en de begeleiding naar werk kunnen worden ondervangen door al MO-cursussen aan te bieden in het land van herkomst.

Wat is de stand van zaken over de validering van de einddoelen voor de MO-test en de lesinhoud? Wie zetelt in de bevoegde commissie ter zake? Hoe verloopt de monitoring van de MO-test concreet?

Vorig jaar werd men geconfronteerd met een onverwachte stijging van het aantal nieuwkomers uit Oekraïne. Hoe zal worden ingespeeld op eventuele onverwachte stijgingen?

De spreker bevestigt dat heel wat Oekraïners vrijwillig Nederlandse lessen volgen. Dat staat in schril contrast tot het aantal mensen dat werkt via de VDAB. Daar moet een versnelling hoger worden geschakeld via de VDAB zelf, maar ook via de steden en gemeenten. De verplichte inschrijving bij de VDAB moet decretaal worden verankerd en er moet een stok achter de deur zijn. Het is namelijk een win-winsituatie. De Oekraïners zullen zich zelfstandiger, meer gerespecteerd en geapprecieerd voelen en tegelijk wordt de krapte op de arbeidsmarkt aangepakt. Veel Oekraïners zullen niet snel terugkeren naar Oekraïne en zijn vragende partij om te werken.

Er moeten zeker campagnes worden opgezet over de meerwaarde van de MO-cursus. Daar ligt een taak voor AgII, zij kunnen dat doen met de steden en gemeenten. Het zijn namelijk de lokale besturen die in nauw contact staan met nieuwkomers.

2. Tussenkoms van Tom Ongena

Tom Ongena uit zijn appreciatie voor het werk dat AgII leverde en sluit zich aan bij de teleurstelling over het feit dat de linkse oppositiepartijen ontbreken tijdens deze gedachtewisseling. Misschien is dat het bewijs dat alles goed verloopt.

De spreker vindt het cijfer van 89 procent indrukwekkend, zeker gezien de omstandigheden waarin men moest werken. Door de coronacrisis is de stap naar digitalisering versneld gezet. Daarbovenop kwam de oorlog in Oekraïne die zorgde voor een toevloed van Oekraïense vluchtelingen. Het klopt dat de wachtlijsten nog niet helemaal zijn weggewerkt, maar wel al voor het overgrote deel. De lessen MO zijn veel professioneler. Enkele jaren geleden was het lesmateriaal een samenspel van documenten en was de samenstelling sterk afhankelijk van de lesgever. Nu zijn er ook gestandaardiseerde tests, iets wat vroeger ook niet bestond.

Voor 5 procent van de inburgeraars is er nog altijd geen passend aanbod. De spreker meent te hebben begrepen dat de digitalisering een van de oorzaken is. Door het overschakelen naar een digitaal systeem, verliest men een groep mensen die niet mee is in de digitale wereld. Hoe zal dat worden opgelost?

Kunnen de gebruikers het nieuwe systeem met digitale lessen en de tests evalueren? Wat blijkt daaruit en hoe wordt daarmee aan de slag gegaan?

Men evolueert naar een nieuw inburgeringsmodel met een sterkere focus op werk. Daarbij moeten inburgeraars zich binnen de twee maanden inschrijven bij de VDAB. Daarnaast is er de invoering van de vierde pijler, het zogenaamde buddy-traject. Is er een interferentie tussen nog een cursus MO of NT2 moeten volgen, op zoek moeten gaan naar werk en in het buddysysteem moeten stappen? Zo ja, hoe wordt dat opgelost?

3. Tussenkoms van Yves Buysse

Yves Buysse vermoedt dat heel wat cijfermateriaal niet aan bod kwam tijdens de uiteenzetting. In de presentatie worden percentages voor heel Vlaanderen gegeven zonder onderscheid te maken per regio. Zijn er opvallende verschillen tussen steden en gemeenten?

Ook de nationaliteit van de betrokkenen komt niet in beeld. De spreker gaat ervan uit dat de cijfers niet voor elke nationaliteitsgroep dezelfde zijn. Zijn daarin bepaalde trends zichtbaar?

In de 75 procent van de mensen die zich vrijwillig inschrijven voor NT2 kunnen grote verschillen zitten. Gaat het bijvoorbeeld vaak om moeders die de taal willen leren om in gesprek te kunnen gaan met de school van hun kind? Of gaat het om mensen die op zoek zijn naar werk en waarbij een werkgever de verplichting oplegt om binnen afzienbare tijd Nederlands te leren? Wordt daar onderzoek naar gedaan?

Uit een reportage blijkt dat bepaalde nieuwkomers die aan de slag gingen in een West-Vlaams woonzorgcentrum moeite hadden om de gesproken dialecten te begrijpen. Krijgen inburgeraars ook tussentaal aangeleerd tijdens de cursus NT2?

IV. Antwoorden van de genodigden

1. Antwoorden van Jo De Ro

Jo De Ro zegt dat AgII in 2022 werd uitgenodigd naar het federale parlement om een project over samenleven en dekolonisatie toe te lichten. Ook daar uitten de volksvertegenwoordigers toen hun appreciatie voor het werk dat de medewerkers van AgII leverden. Dat doet deugd.

Een private partner ontwikkelde het technische luik van de MO-test, de sector boog zich over het inhoudelijke onderdeel, vertrekkende vanuit de MO-onderwijseinddoelen. Dat traject werd samen met de onderwijsinspectie afgelegd. De slaagcijfers zijn wat ze zijn. De beoordeling lag oorspronkelijk op 50 procent voor de sokkelvragen en 50 procent voor de gewone vragen, omdat van meet af aan werd vertrokken vanuit dezelfde principes die gelden bij alle tests in een onderwijsomgeving, namelijk men moet vijftig plus een halen. Voor het behalen van een rijbewijs wordt een ander systeem gebruikt. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de ernst van bepaalde fouten. Die logica is ook valabel voor de inburgeringssector, namelijk het invoeren van een verstrenging over zaken waarover men het eens is dat een nieuwkomer die zeker moet kennen. Hopelijk blijven de

slaagcijfers even hoog. De sector zal dus nog meer de nadruk moeten leggen op de belangrijke waarden en normen die nieuwkomers moeten kennen.

De sector zet zich iedere dag in om de lat hoog te leggen. Niemand is tevreden met het feit dat 993 personen langer dan zes maanden moeten wachten op een inschrijving of een passend aanbod. De spreker zegt dat het bereiken van een absoluut nulpunt onmogelijk is. Vlaanderen hanteert al twintig jaar het principe van het werken in de moedertaal van de nieuwkomer. Daarnaast is er het verschillende leervermogen van de betrokkenen en de interferentie waar Tom Ongena naar verwijst. Dat is een zeer ingewikkelde puzzel om te leggen, wat maakt dat het onmogelijk is om de wachtlijst volledig weg te werken. Dat neemt niet weg dat AgII dat cijfer verder wil doen dalen. De realiteit is dat er nooit 'normale' jaren zijn. Het is van belang dat het afgesproken streefcijfer wordt gehaald. Ook de stedelijke agentschappen omarmen de doelstelling om mensen binnen de zes maanden toe te leiden naar een passend aanbod.

De cursus MO is inderdaad geprofessionaliseerd. Het engagement van de leerkrachten MO is nog altijd even groot. De ondersteuning die ze krijgen is verbeterd en de ambitie blijft hoog. Het lesmateriaal is met Europese middelen gemaakt. De spreker engageert zich om de commissieleden te ontvangen en wegwijs te maken in de digitale leeromgeving.

Er moet worden opgelet met het openstellen van het lessenpakket. Er rusten auteursrechten op het ontwikkelde materiaal. Het kan niet zijn dat het materiaal dat werd ontwikkeld met Europese middelen en up-to-date wordt gehouden met Vlaamse middelen zomaar wordt opengesteld. Het zal niet alleen toegankelijk zijn voor wie klassikaal de lessen volgt, maar ook voor wie kiest voor zelfstudie of vanuit het buitenland meedoet. Dat gebeurt alleen na het afsluiten van een contract. Zo wordt vermeden dat het lesmateriaal circuleert. Tegelijk zou dat oneerlijk zijn tegenover wie vanaf 1 september 2023 90 euro moeten betalen om te worden toegelaten tot een cursus. De spreker neemt wel het principe mee van het bekend maken van de inhoud. Dat kan onder andere via de lokale besturen, die kunnen communiceren over de voordelen van het inburgeringstraject. Zo kan men na 1 september naast de verplichte inburgeraars ook rechthebbenden blijven aantrekken.

Ook in 2023 wordt er aan vernieuwing gedaan. De sector is klaar voor de organisatie van inburgering in het buitenland. Men plant te starten in het derde of vierde kwartaal van 2023, en dat in nauwe samenspraak met de lokale overheden. Dat is mogelijk omdat de wachtlijst is weggewerkt. Daardoor kan AgII er tijd en ruimte voor vrijmaken. Het zou trouwens vreemd zijn om dat te organiseren op een moment dat er nog wachtenden in Vlaanderen zijn. Er zal kleinschalig worden gestart, gericht op landen waaruit veel gezinsherenigers naar Vlaanderen komen. Dat zijn redelijk stabiele trajecten waar op tijd van geweten is of de betrokkenen zullen komen en waarbij het risico op een digitale cursus zonder deelnemers heel klein is. Er moet ook worden gekeken naar landen met een stabiele leersituatie zoals een goede internetverbinding.

De leerkrachten worden zeker betrokken bij het ontwikkelen van de lesmaterialen. Dankzij Europese middelen is een groep mensen die ervaring heeft met MO aan de slag gegaan, ondersteund door het CTO van de KU Leuven. Ook de ambassadeurs die met de 'Google Education'-omgeving werken, komen uit de praktijk. Dat zorgt voor een grote betrokkenheid en maakte de snelle omslag van een klassikale fysieke setting naar een digitale setting mogelijk. Meer dan 80 procent van de mensen volgt de lessen via de digitale weg. Uiteraard zijn er voordelen verbonden aan het fysiek bijwonen van lessen. Maar als het snel moet worden georganiseerd over heel Vlaanderen in de moedertaal van de betrokkene, dan zijn niet-digitale

oplossingen niet mogelijk binnen het huidige kader. De validering van de onderwijsdoelen is in handen van een aantal academici en ex-inburgeraars.

Een goede ondersteuning van alle personeelsleden in alle agentschappen is van cruciaal belang. De relancemiddelen voor digitaliseringsprojecten vanuit de Vlaamse Regering bedragen 15 miljoen euro en worden geïnvesteerd in een klantenportaal om de inburgeraar actiever te betrekken bij het inburgeringstraject, in een aanbodplatform voor de vierde pijler en voor oefenkansen Nederlands. Ook op het vlak van samenleven komen er heel wat wijzigingen. De directeurs van de agentschappen beloven om het personeel zo goed mogelijk te ondersteunen in een wereld met weinig zekerheden. De spreker hoopt dat er zich niet opnieuw een groot conflict voordoet, want er komt nog een andere grote opdracht op AgII af. Afhankelijk van de beschermingsgraad van de landen die de grote instroom in 2022 veroorzaakten en van de woonplaats, zal daarvan een belangrijk deel naar de agentschappen doorstromen. Die cijfers worden in de mate van het mogelijke gemonitord. Zodra er wijzigingen worden vastgesteld, wordt ingegrepen en heeft men de nodige budgetten om daarop in te spelen met leerkrachten MO. Voor sommige talen is dat heel moeilijk. Daar moet worden gezocht naar tussenoplossingen waardoor men niet altijd binnen de zes maanden een passend aanbod krijgt.

De sterke daling in het aantal mensen zonder passend aanbod is te danken aan de digitalisering. Maar hoe kleiner de groep die fysiek lessen volgt, hoe moeilijker het wordt om voor die groep een passend aanbod in te richten. Als er zes Griekstaligen minder digitaal vaardig zijn en verspreid wonen over Vlaanderen, dan is het moeilijk om die fysiek samen te brengen. Dat is de opdracht van de planners. Zij tekenen dat uit en streven naar minder dan duizend personen die langer dan zes maanden moeten wachten op een inschrijving of een passend aanbod.

AgII blijft alle klanten bevragen over hun tevredenheid. De spreker vreeste dat door de digitalisering de ontevredenheid zou toenemen. Maar het engagement van de leerkrachten MO zorgt voor een grote tevredenheid bij de inburgeraars.

Er kan interferentie zijn bij de invoering van het nieuwe inburgeringsmodel. Ook in het vroegere inburgeringsmodel met de twee pijlers, NT2 en MO, en de toeleiding naar de VDAB was er al sprake van interferentie. Het gaat vooral om mensen die willen werken. Het is aan AgII en de onderwijssector om dat zo efficiënt mogelijk aan te pakken. Voor de mensen zonder passend aanbod vormt dat een extra uitdaging. Het is ook niet eenvoudig om lessen te organiseren in kalme periodes, zoals de maanden juli en augustus.

De mensen die in de reportage aan het woord kwamen, werden door AgII en IN-Gent in samenwerking met de zorgsector ondersteund. Het is de bedoeling om die mensen een snelle doorstart te geven op het vlak van NT2 en MO. Ze merkten snel dat het Nederlands dat wordt aangeleerd op school, niet altijd het Nederlands is dat wordt gesproken op de werkvloer. Help anderstaligen die veel moeite doen om Nederlands te leren door trager en correct te spreken.

De cijfers over de verplichte en rechthebbende inburgeraars zijn gelijklopend over Vlaanderen. In Brussel ging de verplichting tot inburgering pas in vanaf 1 juni 2022. Door de concurrentie tussen het Franstalige Bapa BXL en de AgII-werking in Brussel met Bon, is er geen automatische doorverwijzing. De gemeenten moeten bekendmaken dat er een aanbod is. Tegelijk vangt Brussel veel meer Oekraïners op dan werd afgesproken, waardoor de gemeenten overbelast geraken. Er is een ordonnantie die moet worden uitgevoerd en AgII is klaar om meer Brusselse verplichte inburgeraars te verwelkomen. AgII zal daarvoor in 2023 extra inspanningen leveren.

De spreker herhaalt dat 75 procent van de nieuwkomers vrijwillig kiest om een cursus Nederlands te volgen. Uiteraard is er een morele druk om Nederlands te kennen zodat de leerprestaties van het kind in de Nederlandstalige scholen kunnen worden opgevolgd en men kan communiceren met burens en collega's. De meeste mensen die zich aanmelden om een cursus NT2 te volgen komen uit Oekraïne, gevolgd door Afghanistan en België. Er zijn dus ook mensen met de Belgische nationaliteit die verhuizen vanuit Wallonië naar Brussel of Vlaanderen. De top 5 wordt afgesloten door Marokko en Roemenië. Het gaat om een heel diverse groep die niet alleen uit Europeanen bestaat.

2. Antwoorden van minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* stelt vast dat wanneer er zich een nieuwe crisis voordoet, AgII er toch in slaagde om zijn doelstellingen te behalen. In het verleden lag AgII in het Vlaams Parlement permanent onder vuur. Vandaag wordt het door alle politieke partijen gerespecteerd. Het vult zijn taken op een heel performante en geloofwaardige wijze in. Bij aanvang van de zittingsperiode stonden meer dan tienduizend mensen op de wachtlijst. Vandaag is die zo goed als weggewerkt.

De minister waarschuwt voor drie valkuilen. Ten eerste is er het streven naar nul wachtenden op de wachtlijst. Theoretisch kan dat worden gehaald, maar dat zou een zeer grote maatschappelijke kostprijs met zich meebrengen. Als men binnen de zes maanden in een aanbod wil voorzien voor personen die zeer uitzonderlijke talen spreken, wordt dat een een-op-een-onderwijssituatie. De vraag is of die kosten te verantwoorden vallen. De minister wil de kostprijs onder controle houden. Er zijn ook mensen die traag leren of kampen met een handicap. De minister gaf van meet af aan mee dat hij een wachtlijst aanvaardt van een kwantitatief beperkte groep mensen die niet binnen de zes maanden een passend aanbod krijgt. Dat neemt niet weg dat men ambitieus moet zijn en verder moet gaan.

De tweede valkuil is het slaagpercentage van de MO-test gebruiken om de lat hoger te leggen. Dat zou betekenen dat men pas tevreden is als er onvoldoende mensen slagen voor de test en dat kan door op een slechte manier les te geven of door de lat systematisch hoger te leggen. Dat mag niet de ambitie zijn. De minister vindt het belangrijk dat de kwaliteit van de lessen wordt bewaakt en dat de overdracht van kennis en vaardigheden voldoende diepgaand is zodat mensen daarmee op weg worden geholpen in de samenleving. Daarom focust de minister op de vragen over fundamentele principes. De vraagstelling in de examens mag voldoende scherp en confronterend zijn.

De derde valkuil is het tevreden zijn met de inschrijving bij de VDAB. Iedereen wil dat een nieuwkomer zo snel mogelijk op een zelfstandige manier via de arbeidsmarkt bijdraagt tot de samenleving. Momenteel moet men zich binnen de twee maanden inschrijven bij de VDAB. De minister vindt dat onvoldoende. Het doel is actief zijn op de arbeidsmarkt in de plaats van ingeschreven zijn bij de VDAB. Naast de 240.000 openstaande vacatures bij de VDAB, staan er bij Werkplek Vrij ongeveer 3500 vacatures open, waarbij voor de helft ervan de werkgevers aangeven dat een goede kennis van het Nederlands geen vereiste is om te kunnen starten. Tegelijkertijd zijn er zeventienduizend Oekraïners ingeschreven bij de VDAB, waarvan slechts 23,3 procent werkt. Daar kan nog heel wat worden ingehaald door de VDAB en door de lokale besturen en OCMW's. Tegenover het uitbetalen van een leefloon door het OCMW staat dat men arbeidsbereid is. De vraag is hoe die arbeidsbereidheid wordt gemeten. Doet men dat op basis van een inschrijving bij de VDAB of gaat men een stap verder? Er is nood aan een aanklappend beleid. In Vlaanderen is men te snel tevreden. De problematiek gaat breder dan de Oekraïners en de nieuwkomers. Het gaat bijvoorbeeld ook over mensen die beschikken over een leefloon.

Vandaag wordt te veel gekeken naar de drempels die nieuwkomers ervaren om te kunnen participeren aan de arbeidsmarkt. Eerst wil men al die drempels wegwerken om daarna de persoon te laten doorstromen naar de arbeidsmarkt. Die redenering moet worden omgedraaid. De nieuwkomers moeten zo snel mogelijk aan een job worden geholpen. Terwijl de persoon aan het werken is, kunnen de drempels worden weggewerkt. Werken zorgt voor een psychologisch welbevinden en is op zich al een hefboom om drempels weg te werken. Dat is evenwel geen opdracht van AgII. De minister stoort zich aan de term 'arbeidsperspectief'. 17 procent van de nieuwkomers werd doorgestuurd naar de VDAB omdat men vond dat zij voldoende arbeidsperspectief hadden. Dat is niet goed. Iedereen tussen 18 en 65 jaar heeft arbeidsperspectief, tenzij die bijvoorbeeld zwaar ziek is. Nu wordt al 74 procent van de nieuwkomers doorverwezen naar de VDAB, maar een doorverwijzing is onvoldoende.

De inhoud en de implementatie van de leerdoelen werden getest en gevalideerd door de onderwijsinspectie en de agentschappen. Daarnaast is er een permanente valideringscommissie die voor vier jaar is geïnstalleerd. Daarin hebben onder anderen Mariet Schiepers, een deskundige MO en NT2 van de KU Leuven, professor Patrick Loobuyck van de Universiteit Antwerpen en enkele ex-inburgeraars die vanuit hun ervaringen nuttige tips aanreiken, zitting. Ze gaven onder andere aan dat er behoefte is aan meer oefenkansen Nederlands.

Verder haalt de minister de cijfers over de tevredenheid van de inburgeraars aan. 80 procent van de cursisten zou MO aanraden bij familie en vrienden. 15 procent is passief tevreden. 21 procent van de cursisten is tevreden en 71 procent is heel tevreden. AgII doet die meting op een kritische manier, op het einde van het traject wanneer de cursist niet meer in een afhankelijkheidspositie zit.

Tot slot geeft de minister enkele ambities voor de toekomst mee. Men mag inhoudelijk scherpere vragen stellen bij de tests zodat kan worden gepeild of men de waarden begrijpt. Eisen dat de waarden worden omarmd is onmogelijk. Via sociale media krijgt de minister vanuit extreemrechtse hoek het verwijt dat het een schande is dat er vragen worden gesteld over het homohuwelijk omdat zij daartegen zijn. Maar dat behoort tot de grondwaarden van een open samenleving. Daarnaast wil de minister doorgaan met de inburgeringscursussen in het buitenland. Tijdens deze zittingsperiode moeten die op punt worden gesteld zodat een volgende Vlaamse Regering ze eventueel kan invoeren. Voorts moet het goede werk verder worden gepromoot. Vanaf 2023 wordt inburgering betalend. Daarover was er een consensus en er werd een redelijke prijs vooropgesteld. Er moet worden gekeken naar de impact daarvan op wie het inburgeringstraject vrijwillig volgt. Het mag niet de bedoeling zijn dat daardoor heel wat mensen afhaken. Sommige groepen, zoals EU-burgers, kunnen niet worden verplicht om te betalen.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Maaïke DE VREESE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
AgII	Agentschap Integratie en Inburgering
Bon	Brussels Onthaalbureau Nieuwkomers
CTO	Centrum voor Taal en Onderwijs
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
EU	Europese Unie
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
MO	maatschappelijke oriëntatie
ngo	niet-gouvernementele organisatie
NT2	Nederlands als tweede taal
UTC	universitair talentcentrum
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten